

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um Netöryggisstofnun Evrópu (ENISA) og netöryggisvottunarkerfi upplýsinga- og fjarskiptatækni vöru, þjónustu og ferla.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Innviðaráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☒ Já ☐ Nei
Dags.	16. júní 2025

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Með ákvörðun sameiningulegu EES- nefndarinnar nr. 22/2023 frá 3. febrúar 2023 um breytingu á XI. viðauka (Rafræn fjarskipti, hljóð- og myndmiðlun og upplýsingsamfélagið) og bókun 37 (sem inniheldur skrána sem kveðið er á um í 101. gr.) við EES- samninginn var reglugerð Evrópusambandsins nr. 2019/881 felld inn í EES- samninginn.

Reglugerð nr. 2019/881 varðar Netöryggisstofnun Evrópusambandsins (ENISA), um netöryggisvottun upplýsinga- og fjarskiptatækni og um niðurfellingu reglugerðar (ESB) nr. 526/2013 (gerð um netöryggi) – (e. Cybersecurity Act).

Tilefni áforma þessara er að innleiða framangreinda reglugerð inn í íslenskan rétt.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Meginmarkmið reglugerðar ESB nr. 2019/881 er annars vegar að tryggja Netöryggisstofnun Evrópusambandsins, sem í daglegu tali er kölluð ENISA, varanlegan starfsgrundvöll og efla starfsemi hennar á sviði netöryggis. Hins vegar er markmið reglugerðarinnar að koma á fót samræmdu evrópsku vottunarferli fyrir vörur, þjónustu og ferla á sviði upplýsinga- og fjarskiptatækni (e. Information and Communication Technology – ICT), til þess m.a. að vernda aðgengi, réttleika eða leynd gagna eða tendrar virkni eða þjónustu sem boðið er upp á með slíkum vörum, þjónustu eða ferlum. Í kjölfarið á breytingarreglugerð (ESB) nr. 2025/37 mun gildissvið reglugerðarinnar einnig ná til öryggisþjónustutaka (e. managed security services providers).

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Í f-lið, 1.mgr. 30. gr. laga um fjarskiptastofu nr. 75/2021 var ráðherra veitt heimild til að setja reglugerð til innleiðingar á umræddri reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2019/881. Þar sem reglugerðin tilgreinir margvíslegar skyldur og heimildir til upplýsingaöflunar og álagninga viðurlaga er nauðsynlegt að kveða skýrt á um slíkar heimildir stjórnvalda í lögum og því er nauðsynlegt að innleiða ákvæði reglugerðarinnar með lögum.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnaviði/málaflokki.

Reglugerðin hefur verið tekinn upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið og eru íslensk stjórnvöld bundin að þjóðarrétti að taka reglugerðina upp í íslensk lög. Reglugerðin samræmist vel markmiðum íslenskra stjórnvalda að auka netöryggi hér á landi.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Markmið með lagasetningunni er að auka netöryggisstig, netviðnámsþol og traust íslenskra upplýsinga- og fjarskiptatæknivara, upplýsinga- og fjarskiptatækniþjónustu og upplýsinga- og fjarskiptatækniþjónustu.

C. Leiðir
Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Þá væri Ísland ekki að sinna skyldum sínum að þjóðarrétti. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Koma ekki til greina. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Metnar hafa verið þrjár mismunandi leiðir. Í fyrsta lagi að breyta lögum nr. 78/2019 eða lögum nr. 75/2021, í öðru lagi innleiða reglugerðina samhliða NIS 2 tilskipuninni og í þriðja lagi setja sérlög um reglugerðina. Fyrsti og þriðji kosturinn eru vænlegustu kostirnir þar sem þeir eru fljótlegustu kostirnir í stöðunni og ólíklegt þykir að Eftirlitsstofnun EFTA vísi málinu til EFTA dómstólsins ef þessir kostir verða valdir. Annar kosturinn mun taka of langan tíma og líklegt þykir að málinu muni verða vísað til EFTA dómstólsins. Ákveðið hefur verið að velja þriðja kostinn, þ.e. að gera sérlög.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Ákveðið var að gera sérlög um innleiðingu á reglugerðinni, það var talið einfaldast í stað þess að breyta lögum sem fyrir eru. Það myndi auka flækjustig að bæta reglum reglugerðarinnar inn í gildandi rétt. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Samin verða ný heildarlög sem byggja á reglugerð ESB 2019/881 en við þau verður ákvæði f- liðar 30. gr. laga nr. 75/2021 einnig fellt úr gildi.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Já, þjóðréttarskuldbindingar Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.
F. Samráð
Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Þeir aðilar er framleiða, þróa, veita; upplýsinga- og fjarskiptatæknivara, upplýsinga- og fjarskiptatækniþjónustu og upplýsinga- og fjarskiptatækniþjónu. Í kjölfarið á breytingarreglugerð (ESB) nr. 2025/37 mun löggjöfin einnig ná til öryggisþjónustutaka. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Þessi reglugerð hefur ekki áhrif á valdsvið aðildarríkjanna varðandi starfsemi sem varðar almannaoöryggi, varnarmál, þjóðaröryggi og starfsemi ríkisins á sviði refsiréttar. Samráð sem þegar hefur farið fram. Nei. Fyrirhugað samráð. Fyrirhugað er að hafa samráð við Fjarskiptastofu sem og Faggildingarsvið Hugverkastofu. Þá verða áformin kynnt í opnu samráði.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal.

Gert er ráð fyrir því að frumvarpið hafi áhrif á útgjaldaáhrif á ríkissjóð en kostnaður er afar óljós þar sem umfang kostnaðar fer eftir því hvort að aðilar kjósi að nýta sér vottunina sem og hvort að vottunin verði mögulega gerð að skyldu í sérstökum tilfellum.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Nei. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Ef ákveðið er að útnefna innlenda stofnun líkt og Fjarskiptastofu sem netöryggisvottunaryfirvald er ljóst að nauðsynlegt er að kanna þau áhrif og afleiðingar er fylgir með því. Slíkt getur einnig átt við Faggildingarsvið Hugverkastofu ef hún verður faggildingastofa samkvæmt reglugerðinni sem og þá aðila er kjósa að verða samræmismatstofur samkvæmt reglugerðinni. Að öðru leiti er ekki gert ráð fyrir því sérstakan tíma þurfi til aðlögunar eða sérstakrar innleiðingaráætlun sé þörf þar sem um er að ræða valkvætt vottunarkerfi. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Nauðsynlegt er að þeir útnefndu aðilar er fá hlutverk samkvæmt reglugerðinni fái fjármagn og þær heimildir er nauðsynlegar séu svo þeir geti sinnt hlutverki sínu samkvæmt reglugerðinni. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Á ekki við. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Á ekki við.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.